

Наталя Ю. Кирлик¹, Сава О. Гуменюк²

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПРИБУТКОВІСТЬ ЛОГІСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ: ФІНАНСОВІ ПІДХОДИ, ГЛОБАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЯ

В статті встановлено, що сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації особливе значення набуває інтеграція фінансових і логістичних підходів у межах кооперативних об'єднань. Управління фінансовими потоками в логістиці дозволяє підвищити прозорість, поліпшити планування та забезпечити своєчасне реагування на виклики.

Логістичні компанії, здійснюючи поставку різноманітних товарів та продукції, задовольняють не лише критичні потреби споживачів, а також пропонують різноманітня асортименту товарів масового споживання: новітні моделі одягу та взуття, останні новинки побутової техніки та електроніки та інші.

А статті проаналізовано найбільші компанії в світі на основі логістичних доходів за 2020 рік. Доход на ринку логістики – це сукупність фінансових надходжень, отриманих підприємствами, що надають логістичні послуги, від своєї діяльності. До таких послуг можуть належати транспортування, складування, управління ланцюгами постачання, митні послуги, обробка вантажів, пакування, управління запасами та інші операції, пов'язані з доставкою товарів від виробника до споживача. Найбільшими компаніями в світі на основі логістичних доходів за 2020 рік є: UPS Inc., FedEx, Deutsche Post DHL, La Poste Group, Kuehne+Nagel, Deutsche Bahn AG, Mediterranean Shipping Company Holding SA, Maersk A/S, DSV A/S, XPO Logistics тощо.

Досліджено фінансовий стан логістичної галузі на який впливає сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, які визначають ефективність роботи підприємств, прибутковість та стійкість до змін на ринку.

Визначено основні фактори, що впливають на фінансовий стан логістичної галузі: попит на логістичні послуги, вартість паливно-енергетичних ресурсів, технологічні інновації, регуляторні та законодавчі зміни, конкуренція на ринку, фінансова політика компанії, зовнішні ризики.

Щоб досягти успіху в цьому конкурентному середовищі, компанії повинні сприйняти цифровізацію, віддати пріоритет сталому розвитку та інвестувати в розвиток талантів та заходи кібербезпеки. Залишаючись гнучкими, інноваційними та клієнтоорієнтованими, ринок транспортних та логістичних послуг зможе продовжувати відігравати вирішальну роль в забезпеченні ефективних та надійних операцій ланцюга поставок у всьому світі.

Ключові слова: прибутковість логістичної галузі, фінансові підходи, глобальні тенденції, цифровізація, логістичні компанії, управління фінансовими потоками, конкурентоспроможність, ланцюги постачання, фактори впливу, економічна ефективність.

Рис. 1. Табл. 2. Літ. 7.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-234-241

Natalia Yu. Kyrlyk, Sava O. Humeniuk

FACTORS AFFECTING THE PROFITABILITY OF THE LOGISTICS INDUSTRY: FINANCIAL APPROACHES, GLOBAL TRENDS AND DIGITALIZATION

The article establishes that the integration of financial and logistical approaches within cooperative associations is of particular importance in the current conditions of globalization and digi-

¹ Uzhhorod National University. Ukraine.

² University of Customs and Finance. Ukraine.

tal transformation. Management of financial flows in logistics allows to increase transparency, improve planning and ensure timely response to challenges.

Logistics companies, delivering a variety of goods and products, satisfy not only the critical needs of consumers, but also offer a wide range of consumer goods: the latest models of clothing and shoes, the latest innovations in household appliances and electronics, and more.

And the article analyzed the largest companies in the world based on logistics revenues for 2020. Income in the logistics market is the totality of financial income received by enterprises providing logistics services from their activities. Such services may include transportation, warehousing, supply chain management, customs services, cargo handling, packaging, inventory management and other operations related to the delivery of goods from the manufacturer to the consumer. The largest companies in the world based on logistics revenue in 2020 are: UPS Inc., FedEx, Deutsche Post DHL, La Poste Group, Kuehne+Nagel, Deutsche Bahn AG, Mediterranean Shipping Company Holding SA, Maersk A/S, DSV A/S, XPO Logistics, etc.

The financial condition of the logistics industry, which is influenced by a set of internal and external factors that determine the efficiency of the enterprises, profitability and resistance to changes in the market, is studied. The main factors affecting the financial condition of the logistics industry are identified: demand for logistics services, the cost of fuel and energy resources, technological innovations, regulatory and legislative changes, market competition, the company's financial policy, external risks.

To succeed in this competitive environment, companies must embrace digitalization, prioritize sustainability, and invest in talent development and cybersecurity measures. By remaining flexible, innovative and customer-centric, the transport and logistics services market will continue to play a critical role in ensuring efficient and reliable supply chain operations worldwide.

Keywords: logistics industry profitability, financial approaches, global trends, digitalization, logistics companies, financial flow management, competitiveness, supply chains, influencing factors, economic efficiency.

Peer-reviewed, approved and placed: 04.05.2024.

Постановка проблеми. Сучасна стан розвитку світової економіки характеризується зростанням інтенсивності руху товаропотоків та посиленням міжнародних зв'язків. Прагнення України до євроінтеграції та участь її у світових економічних процесах обумовлює необхідність розвитку транзитних можливостей держави, а відповідно і розвитку її логістичних потоків.

Таким чином, питання логістичного фінансового управління розвитком кооперації є надзвичайно актуальним для підвищення стійкості бізнесу та економічного зростання у глобальному середовищі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням, які розглядають різні сфери діяльності та фінансового забезпечення логістичних підприємств присвячено праці вітчизняних науковців, зокрема: О. Кондратюк [1], Д. Малько, [1], І. Стояненко [2], С. Гончарук та Б. Сенишин [3], С. Лишко [4] та інші.

Мета дослідження полягає в визначенні основних факторів, що впливають на прибутковість логістичної галузі, з акцентом на інтеграцію фінансових підходів, глобальні тенденції розвитку та впровадження цифрових технологій. У статті аналізуються внутрішні та зовнішні чинники, які визначають ефективність роботи підприємств, а також досліджуються можливості підвищення конкурентоспроможності та фінансової стійкості логістичних компаній в умовах глобалізації та цифрової трансформації.

Основні результати дослідження. Кооперація між підприємствами, що базується на ефективному управлінні фінансовими ресурсами та логістикою,

сприяє посиленню конкурентоспроможності, скороченню витрат та підвищенню адаптивності до змін на ринку.

У сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації особливе значення набуває інтеграція фінансових і логістичних підходів у межах коопераційних об'єднань. Управління фінансовими потоками в логістиці дозволяє підвищити прозорість, поліпшити планування та забезпечити своєчасне реагування на виклики. Крім того, зростає роль сталого розвитку та екологічної відповідальності, що також впливає на потребу у розвитку коопераційних структур через ефективне логістичне управління.

Роль логістики є всеохоплюючою у економіці світу. Логістичні компанії здійснюють перевезення товарів по всьому світу від дверей до дверей, від продавця до покупця. Під час своєї діяльності логістичні компанії здійснюють обробку великого обсягу документів, за якими регулюються ланцюжки потоків сировини, різноманітних компонентів та готової продукції. Такі компанії здійснюють пакування та складування продукції. Особливістю логістичних компаній також є забезпечення ланцюга постачань як в межах однієї країни, так і між різними країнами по всьому світу. Без діяльності багатьох учасників національних і світових логістичних ланцюгів, будь-яка важлива у щоденній життєдіяльності продукція не змогла б задовольнити щоденні потреби споживачів, починаючи від постачання свіжих овочів та фруктів, які задовольняють потреби споживачів взимку, закінчуючи поставкою важливих та необхідних ліків, проблема, що стала особливо актуальною за часів розповсюдження світової пандемії коронавірусу COVID-19. Логістичні компанії, здійснюючи поставку різноманітних товарів та продукції, задовольняють не лише критичні потреби споживачів, а також пропонують різноманітний асортименту товарів масового споживання: новітні моделі одягу та взуття, останні новинки побутової техніки та електроніки та інше.

Європейський Союз є найбільшим єдиним ринком Європи та має повноваження координувати інфраструктурні проекти в країнах-членах. Провідні транспортні галузі в Європейському Союзі створюють кілька мільйонів робочих місць і понад 1,3 трильйона євро обороту [6]. Це робить ЄС особливо привабливим для інфраструктурних проектів, таких як базовий тунель Бреннер і залізничне сполучення Ліон-Турин, фінансування яких у період між 2018 і 2019 роками становило понад 1,5 і 1,2 мільярда євро відповідно [6].

Найбільшими компаніями в світі на основі логістичних доходів за 2020 рік є за даними рис. 1 такі компанії: UPS Inc., FedEx, Deutsche Post DHL, La Poste Group, Kuehne+Nagel, Deutsche Bahn AG, Mediterranean Shipping Company Holding SA, Maersk A/S, DSV A/S, XPO Logistics тощо. [7]

Досліджуючи географічну структуру світового ринку логістичних послуг для часового періоду (2018-2028) за конкретними країнами, можна побачити, що за даними компанії Statista станом на березень 2024 р., країнами-лідерами за обсягом відповідного ринку є Китай з обсягом 329 млрд. дол США, Сполучені Штати Америки з обсягом 294 млрд. дол. США, Японія з обсягом 44 млрд. дол. США, Німеччина з обсягом 41 млрд. дол. США та Індія з обсягом 26 млрд. дол. США

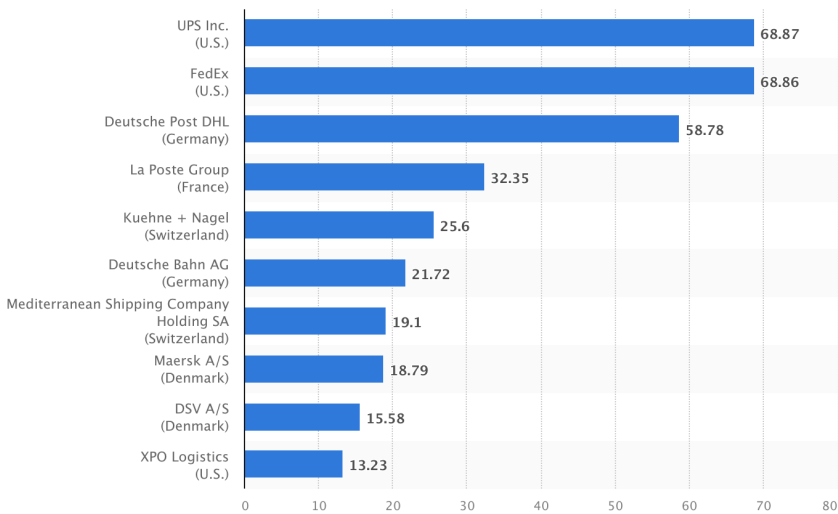

Рис. 1. Логістичні компанії по всьому світу в 2020 році на основі логістичних доходів, млрд. євро, за даними статистики [7]

За прогнозами аналітиків компанії Statista, дохід на ринку логістики третіх сторін (3PL) досягне 183,70 млрд доларів США у 2024 році для групи країн EU-27³ [6].

Доход на ринку логістики — це сукупність фінансових надходжень, отриманих підприємствами, що надають логістичні послуги, від своєї діяльності. До таких послуг можуть належати транспортування, складування, управління ланцюгами постачання, митні послуги, обробка вантажів, пакування, управління запасами та інші операції, пов'язані з доставкою товарів від виробника до споживача.

Доход на ринку логістики формується за рахунок:

1. Транспортних послуг — перевезення товарів різними видами транспорту (автомобільним, залізничним, морським, авіаційним).

2. Складських послуг — оренда або управління складськими приміщеннями для зберігання товарів.

3. Послуг з управління ланцюгами постачання — оптимізація процесів постачання, зниження витрат і часу доставки.

4. Митно-брокерських послуг — допомога в оформленні документів і сплаті податків під час імпорту та експорту товарів.

5. Послуг з пакування та маркування — забезпечення безпечного транспортування товарів та їх підготовка до продажу.

Фактори, які впливають на дохід на ринку логістики, включають обсяг перевезених товарів, тривалість та складність маршрутів, коливання попиту на логістичні послуги та ефективність управління процесами.

³ До складу ЄС-27 входять Австрія, Бельгія, Болгарія, Хорватія, Кіпр, Чехія, Данія, Естонія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Греція, Угорщина, Ірландія, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Мальта, Нідерланди, Польща, Португалія, Румунія, Словаччина, Словенія, Іспанія, Швеція.

Очікується, що річні темпи зростання (CAGR⁴ 2024-2028) становитимуть 2,59%, що призведе до прогнозованого обсягу ринку в 203,50 млрд доларів США до 2028 року.

Очікується, що логістичні витрати на ринку логістики третіх сторін (3PL) складуть 1,92 трлн доларів США у 2028 році, що потенційно показує, наскільки може зрости ринок 3PL.

Очікується, що річний темп зростання логістичних витрат (CAGR 2024-2028 рр.) складе 2,59%, що призведе до прогнозованого зростання до 1,92 трлн доларів США до 2028 року.

Найбільшими гравцями на ринку цих послуг за рівнем доходів є компанії представлені у табл. 1.

Таблиця 1. Найбільші логістичні компанії за рівнем доходів (у світі та консолідовані), млрд дол. США, [6]

	2018	2019	2020	2021	2022
Kuehne + Nagel International	25.38	25.46	24.68	38.52	45.62
Db Schenker Inc		19.14	19.50	25.40	30.58
Dhl Global Forwarding Gmbh	12.60	11.96	13.21	21.43	27.94
C H Robinson Worldwide	16.63	15.31	16.21	23.10	24.70
Nippon Express Holdings					23.11
Dhl Supply Chain Gmbh	15.77	15.15	13.83	15.35	18.20
Expeditors International	8.14	7.94	9.58	16.52	17.07
Dsv	0.08	0.08	0.07	0.08	0.08
Sinotrans Limited	0.02	0.02	0.02	0.02	0.02
Ceva Logistics Llc	7.36	7.12	7.42		

Якщо проаналізувати показники рівня доходів представлених логістичних компаній за означений період, можна побачити наступне. Компанія Ceva Logistics Llc показала невелике зниження доходів на 3,26% від 2018 до 2019 року, а потім зростання на 4,21% до 7.42 млрд дол США з 2019 до 2020 року. CH Robinson Worldwide показала зниження доходів на 7,95% від 2018 до 2019 року, потім зростання на 5,88% від 2019 до 2020 року, зростання на 33.98% до 23,10 млрд дол США у 2021 році і подальше зростання на 6,93% від 2021 до 2022 року. Db Schenker Inc весь зазначений період поступово демонструвала зростання доходів на 1,88% від 2019 до 2020 року, 30,26% (від 19,50 до 25,40 млрд дол США) від 2020 до 2021 року і 20,31% від 2021 до 2022 року.

У 2020 році пандемія COVID-19 негативно вплинула на логістичну галузь, призвівши до перебоїв у ланцюгах поставок і зниження попиту на логістичні послуги. Під час пандемії зросли обсяги онлайн-покупок, і багато компаній

⁴ CAGR (Compound Annual Growth Rate) — статистичний показник, що означає середньорічний темп зростання з урахуванням складного відсотка.

звернулися до 3PL-компаній за допомогою в управлінні своїми потребами в логістиці та ланцюгах поставок. Ринок повернувся до життя у 2021 році, коли глобальний дохід зріс на 49% у період з 2020 по 2021 рік [6].

На фінансовий стан логістичної галузі впливає сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, які визначають ефективність роботи підприємств, прибутковість та стійкість до змін на ринку. Основні фактори, що впливають на фінансовий стан логістичної галузі представлено в табл. 2.

Таблиця 2. Фактори впливу на фінансовий стан логістичної галузі, укладено авторами за даними [1, 3, 5]

Фактор впливу		Характеристика впливу
Попит на логістичні послуги	Економічна активність	зростання або спад у світовій або національній економіці безпосередньо впливають на попит на транспортування, складування та інші логістичні послуги.
	Сезонність	деякі види товарів (сільськогосподарські продукти, споживчі товари) мають сезонні коливання попиту, що впливає на обсяг замовлень у логістичній галузі.
	Зміни в торгових паттернах	глобальні торгові війни, пандемії або геополітичні події можуть вплинути на міжнародні та внутрішні маршрути товарів.
Вартість паливно-енергетичних ресурсів	Коливання цін на паливо	транспортні витрати є значною частиною операційних витрат у логістиці. Підвищення цін на нафту, електроенергію або інші ресурси призводить до збільшення витрат і зниження маржі прибутку.
	Енергетична ефективність	впровадження енергозберігаючих технологій допомагає зменшити витрати і підвищити конкурентоспроможність
Технологічні інновації	Автоматизація процесів	впровадження систем управління ланцюгами постачання, автоматизація складів та використання робототехніки дозволяють знизити витрати і підвищити точність операцій.
	Цифровізація	використання хмарних сервісів, IoT (Інтернет речей), штучного інтелекту та великих даних (Big Data) підвищує ефективність планування та управління, що покращує фінансові результати.
Регуляторні та законодавчі зміни	Митні тарифи та податки	будь-які зміни в митних зборах, ліцензуванні чи податках можуть вплинути на вартість логістичних операцій.
	Екологічні вимоги	зростаюча увага до екології змушує логістичні компанії інвестувати в екологічні транспортні засоби, що може призвести до зростання витрат.
Конкуренція на ринку	Конкуренційний тиск	високий рівень конкуренції на ринку змушує компанії знижувати ціни на послуги, оптимізувати витрати та шукати нові можливості для диференціації.
	Консолідація ринку	злиття та поглинання між великими логістичними компаніями можуть змінювати структуру ринку, збільшуючи частку ринку окремих гравців і змушуючи менші компанії переглядати свої стратегії.
Фінансова політика компанії	Управління витратами	ефективне управління операційними витратами, такими як зарплати, оренда складів, транспортні витрати, допомагає підтримувати стабільний фінансовий стан.
	Інвестиції в розвиток	капітальні інвестиції в нові технології, інфраструктуру або навчання персоналу можуть вплинути на короткострокові витрати, але допомогти досягти довгострокової вигоди.
	Заборгованість	високий рівень боргового навантаження може погіршити фінансове становище компанії через необхідність обслуговувати кредити під час коливань доходів.
Зовнішні ризики	Геополітичні ризики	конфлікти, санкції або політична нестабільність можуть вплинути на можливість вільного пересування товарів і призвести до порушення ланцюгів постачання.
	Пандемії та природні катастрофи	несподівані події, такі як COVID-19 або природні катаклізми, можуть вплинути на операційні процеси, збільшуючи витрати на зберігання та доставку товарів.

Ці фактори разом формують загальний фінансовий стан логістичної галузі, впливаючи на рентабельність і здатність підприємств швидко адаптуватися до ринкових умов.

Щоб досягти успіху в цьому конкурентному середовищі, компанії повинні сприйняти цифровізацію, віддати пріоритет сталому розвитку та інвестувати в розвиток талантів та заходи кібербезпеки. Залишаючись гнучкими, інноваційними та клієнтоорієнтованими, ринок транспортних та логістичних послуг зможе продовжувати відігравати вирішальну роль в забезпеченні ефективних та надійних операцій ланцюга поставок у всьому світі.

Висновки. В статті встановлено, що сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації особливе значення набуває інтеграція фінансових і логістичних підходів у межах коопераційних об'єднань. Управління фінансовими потоками в логістиці дозволяє підвищити прозорість, поліпшити планування та забезпечити своєчасне реагування на виклики.

Логістичні компанії, здійснюючи поставку різноманітних товарів та продукції, задовольняють не лише критичні потреби споживачів, а також пропонують різноманітня асортименту товарів масового споживання: новітні моделі одягу та взуття, останні новинки побутової техніки та електроніки та інше.

А статті проаналізовано найбільші компанії в світі на основі логістичних доходів за 2020 рік. Доход на ринку логістики — це сукупність фінансових надходжень, отриманих підприємствами, що надають логістичні послуги, від своєї діяльності. До таких послуг можуть належати транспортування, складування, управління ланцюгами постачання, митні послуги, обробка вантажів, пакування, управління запасами та інші операції, пов'язані з доставкою товарів від виробника до споживача.

Досліджено фінансовий стан логістичної галузі на який впливає сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, які визначають ефективність роботи підприємств, прибутковість та стійкість до змін на ринку.

1. Кондратюк, О. І., & Малько, Д. Д. Планування діяльності підприємств логістичної галузі в період воєнного стану. In The 12th International scientific and practical conference "Actual issues of the development of science and ensuring the quality of education" (March 28–31, 2023) Florence, Italy. International Science Group. 2023. 428 p. (p. 64).

2. Стояненко, І. В., & Малько, Д. Д. Ділова активність підприємств логістичної галузі України та напрямки її покращення. In The 16th International scientific and practical conference "Methods of solving complex problems in science" (April 25–28, 2023) Prague, Czech Republic. International Science Group. 2023. 541 p. (p. 123).

3. Гончарук, С., & Сенишин, Б. (2022). Обліково-аналітичне забезпечення аудиту на підприємствах логістичної сфери, як ефективного методу запобігання ризикам. *Accounting & Finance/Oblmk m Fmansi*, 97(3).

4. Лишко, С. В. Транспортно-логістична система: тенденції розвитку та умови реалізації у сучасному бізнес-процесі. *Вчені записки*, 7.

5. Хацер, М. В., & Карамушко, А. С. (2020). Значення логістичного менеджменту підприємства в умовах глобалізації. Редакційна колегія: ОГ Бондар, доктор юридичних наук, професор, 466.

6. Statista Research Department. 2023b. «Revenue of the leading industrial transportation companies in Europe 2022». Statista. (<https://www.statista.com/statistics/443678/top-logistics-companies-in-europe-by-turnover/>).

7. Placek, Martin. 2022. «Logistics companies worldwide - logistics revenue 2020». Statista. <https://www.statista.com/statistics/270168/logistics-companies-worldwide-by-revenue>

1. Kondratiuk, O. I., & Malko, D. D. Planuvannia diialnosti pidpriemstv lohistychnoi haluzi v period voiennoho stanu. In The 12th International scientific and practical conference "Actual issues of the development of science and ensuring the quality of education" (March 28–31, 2023) Florence, Italy. International Science Group. 2023. 428 p. (p. 64).
2. Stoianenko, I. V., & Malko, D. D. Dilova aktyvnist pidpriemstv lohistychnoi haluzi Ukrainy ta napriamky yii pokrashchennia. In The 16th International scientific and practical conference "Methods of solving complex problems in science" (April 25–28, 2023) Prague, Czech Republic. International Science Group. 2023. 541 p. (p. 123).
3. Honcharuk, S., & Senyshyn, B. (2022). Oblikovo-analitychne zabezpechennia audytu na pidpriemstvakh lohistychnoi sfery, yak efektyvnoho metodu zapobihannia ryzykam. *Accounting & Finance/Oblmk m Fmnansi*, 97(3).
4. Lyshko, S. V. Transportno-lohistychna systema: tendentsii rozvytku ta umovy realizatsii u suchasnomu biznes-protsesi. *VChENI ZAPYSKY*, 7.
5. Khatser, M. V., & Karamushko, A. S. (2020). Znachennia lohistychnoho menedzhmentu pidpriemstva v umovakh hlobalizatsii. *Redaktsiina kolehiia: OH Bondar, doktor yurydychnykh nauk, profesor*, 466.
6. Statista Research Department. 2023b. «Revenue of the leading industrial transportation companies in Europe 2022». Statista. (<https://www.statista.com/statistics/443678/top-logistics-companies-in-europe-by-turnover/>).
7. Placek, Martin. 2022. «Logistics companies worldwide - logistics revenue 2020». Statista. <https://www.statista.com/statistics/270168/logistics-companies-worldwide-by-revenue>